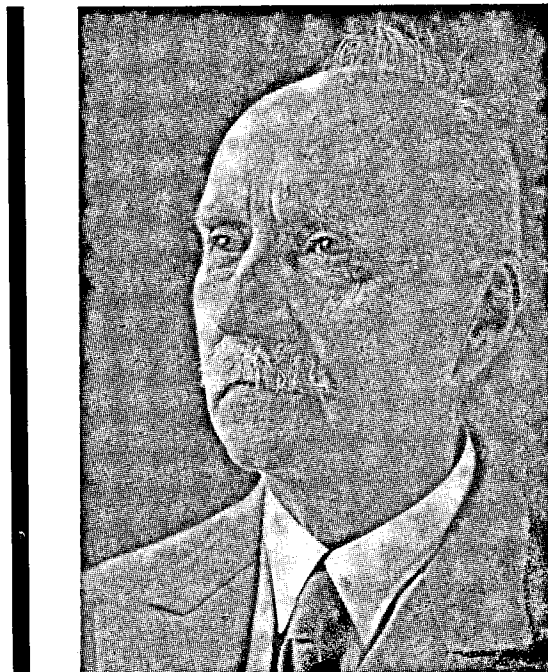

In memoriam

Prof. Dr. H. J. Backer

13 JANUARI 1882 — 29 APRIL 1959

92 (H. J. Backer)

Hilmar Johannes Backer werd op 13 januari 1882 te Dordrecht geboren. Na het gymnasium aldaar te hebben doorlopen studeerde hij Chemie aan de Rijksuniversiteit te Leiden. Daar zijn vader bij de aanvang van zijn academische studie overleden was, moest hij naast die studie nog de familiezaken behartigen, hetgeen tezamen veel wilskracht en doorzettingsvermogen heeft vereist, eigenschappen die hem steeds gekenmerkt hebben.

Gedurende zijn studie heeft hij enige tijd doorgebracht op het Davy-Faraday-laboratorium te Londen en aan de Universiteit van Giessen ter bestudering van de toepassingen der elektrochemie in de organische chemie. Op 6 juli 1911 promoveerde hij met lof te Leiden op een weldoorwrocht proefschrift „De nitraminen en hunne electrochemische reductie”, waarbij *Franchimont* zijn promotor was.

Na enkele jaren als assistent en privatdocent aan de Leidse Universiteit verbonden te zijn geweest, kwam hij in 1914 bij de Keuringsdienst van Waren in Den Haag, maar kort daarna werd hij benoemd bij het laboratorium van het departement van Financiën te Amsterdam. Hoe kort hij ook in deze functies werkzaam was, gedurende die periode werd steeds tijd en gelegenheid gevonden voor zuiver wetenschappelijk werk.

Het was dan ook niet te verwonderen, dat na het overlijden van *Eijkman* hem de leerstoel voor Organische Chemie aan de Rijksuniversiteit te Groningen werd aangeboden. Op 20 mei 1916 aanvaardde hij het hoogleraarsambt met een rede „Macht en idealen der organische chemie”. Hierin komt zijn grote liefde voor het vak naar voren, een liefde die gedurende bijna 40 jaren haar stempel op het organisch chemisch onderwijs in Groningen heeft gedrukt. Zijn ambt, zowel het wetenschappelijke onderzoek als de onderwijsstaak was hem een voortdurende vreugde.

Als hoogleraar wist hij zijn leerlingen te bezielen en leerde hij hun de waarde van wetenschappelijk onderzoek kennen, dat door de voldoening, die het

kan geven reeds een beloning in zichzelf draagt. Hij toonde hun het grote bouwwerk der organische chemie in zijn samenhang met andere takken van natuurwetenschap. Hoezeer hij hierin is geslaagd, bewijst het grote aantal proefschriften, 72, dat onder zijn leiding werd bewerkt.

Als leermeester onderwees hij zijn studenten de methode en de techniek van het onderzoek, hun voorhoudend, dat een goed uitgevoerd en gedocumenteerd experiment zijn waarde behoudt. Zijn eigen publikaties verzorgde hij tot in de puntjes, ook nog op zijn ziekbed.

Hij onderstreepte het belang van een studie op zo breed mogelijke basis en van het kennismaken van wat er buiten de eigen kring te leren valt. Dit was de grondslag van de door hem georganiseerde en geleide excursies naar bedrijven en laboratoria en het deelnemen met zijn studenten aan congressen in binnen- en buitenland. Op zijn initiatief werd reeds in 1918 de Groninger Natuurwetenschappelijke Excursievereniging opgericht. Later toen de mogelijkheid van uitwisseling van studenten met buitenlandse universiteiten groter werd wist hij steeds de daartoe nodige faciliteiten te verkrijgen. Zijn oud-leerlingen hebben door de stichting van het „H. J. Backerfonds” uitdrukking willen geven aan hun grote dank en waardering voor zijn vooruitziend initiatief in dezen.

Als vriend ging zijn belangstelling voor zijn leerlingen verre uit boven hun wetenschappelijke vorming alleen. Hun plaats in de maatschappij, hun persoonlijk wel en wee ging hem zeer ter harte en in persoonlijke brieven en bezoeken toonde hij dat. Als het erom ging vrienden die in nood waren bij te staan, kon niets hem afschrikken. Gedurende de bezettingsjaren gaf dat natuurlijk dikwijls moeilijkheden en een van de gevolgen was, dat de bezetter hem tegen het einde van de oorlog gevangen zette, een gevangenschap, waaraan gelukkig door de bevrijding van Groningen een spoedig einde kwam.

De titel van zijn rectoraatsrede van 1931 „Simplex

sigillum veri" is niet alleen van toepassing op zijn wetenschappelijke onderzoeken, maar ook op hemzelf. Door zijn eenvoud en beminnelijkheid heeft hij zich in het Noorden een plaats verworven en onder de voor stug en nuchter doorgaande Groningers vele vrienden gemaakt. Hij was erelid van de Groninger Natuurwetenschappelijke Excursievereniging, van de Groningse Natuurphilosofische Faculteitsvereniging, van het Natuurkundig Genootschap te Groningen en van het Groninger Universiteitsfonds.

Maar ook buiten Groningen werden zijn bijzondere verdiensten opgemerkt en gewaardeerd. Hij was ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw, lid van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam en erelid van onze Vereniging. Het buitenland eerde hem met de verlening van twee

eredoctoraten nl. van de Universiteiten van Lille en Gent. Bovendien was hij corresponderend lid van de Académie des Sciences te Parijs en Membre Honoraire de l' Institut International de Chimie Solvay te Brussel.

Zijn vele contacten in Frankrijk en zijn grote bewondering voor dat land, zijn taal en zijn cultuur werden door de Franse Regering gewaardeerd met een benoeming tot Chevalier de la Légion d'Honneur.

Backer is van ons heengegaan; allen, die hem hebben gekend, zullen hem in eerbied gedenken. Wanneer zij, die met hem hebben samengewerkt, zijn collega's, leerlingen en vrienden, geen getuigenis meer kunnen geven van zijn persoon zal toch zijn naam blijven leven in zijn werk, dat hem boven alles lief was.

H. B. J. Schurink